

Мазур Ірина Миронівна

Богородчанська ЗОШ I-III ст №1

смт. Богородчани, Івано-Франківська обл.

Теоретичне обґрунтування проектної діяльності

Метод проектів виник ще на початку минулого століття, коли провідними педагогами шукались способи розвитку активного самостійного мислення дитини, щоб навчити її не просто запам'ятовувати і відтворювати знання, а вміти застосовувати їх на практиці. Одними з перших застосували у своїй роботі саме навчання застосування знань на практиці Д.Дьюї, І.Кілпатрик, Р.Штайнер.

Метод проектів останнім часом здобуває все більше прихильників. Він знайшов широке застосування в багатьох країнах світу, тому, що дозволяє органічно інтегрувати знання учнів із різних сфер для розв'язання однієї проблеми, дає можливість застосовувати отримані знання на практиці, генеруючи нові ідеї.

Готові систематизовані знання з проекту фактично відсутні, їх систематизація, встановлення істинності - справа самого учня. Він не засвоює готові уявлення і поняття, а сам з безлічі вражень, знань і понять будує свій проект, своє уявлення про світ. Проектування на кожному етапі поєднує думку дитини з дією і дію з думкою, культуру гуманітарну з культурою технічною, працю з творчістю.

Практичне використання методу проектів

Суть проекту полягає у виконанні завдання, спрямованого, насамперед, на досягнення практичних результатів: підготовка колажів, альбомів, малюнків, написання листів, віршів. У процесі виконання завдання учні спілкуються між собою та з учителем англійською мовою, вчать створювати зміст своєї навчальної діяльності і за-своювати його в ході підготовки та захисту обраного проекту.

Проектна діяльність - це поширена технологія навчання, метою впровадження якої є формування готовності учнів до вирішення пізнавальних або практичних завдань у нестандартних ситуаціях. У проектному навчанні проявляється раціональне поєднання теоретичних знань і практичних дій при вирішенні конкретної проблеми, використовується сукупність проблемних; дослідницьких, практичних методів роботи, за своєю сутністю завжди творчих.

Проект - (від лат. - кинутий вперед) - це задум, план, прообраз передбачуваного або можливого об'єкта, сукупність документів і розрахунків, необхідних для його створення. Проект - це результативна дія.

Визначаючи сутність поняття "проект", слід зазначити, що воно вперше з'явилося у XVII-XVIII століттях і служило синонімом словам "експеримент" у природничих науках і "розгляд справ" у юриспруденції. Пізніше, у XIX столітті були визначені ще дві моделі проектів, які використовуються і сьогодні. Перша, більш давня, модель Вудворта передбачає, що учні спочатку вивчають матеріал, набувають знань та навиків, які в подальшому знадобляться для конструювання проектів. Друга, більш сучасна, модель Ричардса передбачає "занурення" в проблему, її фундаментальне дослідження.

Застосовуючи проектну роботу під час навчання, ми маємо можливість ознайомити дітей з культурою і традиціями різних країн. Ми перетворюємося з пасивних слухачів на активних учасників роботи, що допоможе запам'ятати ці проекти. У дітей з'являється велика впевненість у своїх здібностях, інтерес до вивчення мови, змінюється ставлення до уроку, поліпшуються оцінки і відчувається чималий прогрес у вивченні предмета.

Робота над впровадженням проектної діяльності у вивченні мови починається з другого класу. Спочатку - це елементарні розповіді, вірші, "Mind Maps" (карти асоціацій), кросворди, пізніше - описи, ігри, вікторини, інтерв'ю, твори-роздуми, стіннів-ки, плакати, буклети, проспекти, фото-колажі, доробки, прес-конференції, мультимедійні презентації. Проекти - це усні, письмові чи комп'ютерні розв'язки поставленої проблеми.

За методом проекту можна опрацювати будь-яку тему на уроці англійської мови. Під час першого уроку вивчення нової теми завжди оголошуються теми майбутніх проектів. Після діагностування учні об'єднуються у групи чи пари за інтересами і починають працювати, якщо це - групова чи парна робота. У кожній групі діти мають свої обов'язки: збирач інформації, ілюстратор, дизайнер, редактор. Якщо індивідуальна, то учні самостійно обирають форму проектної роботи.

У роботі використовуються проекти різноманітних видів. Серед уже готових є зразки таких робіт: інформаційні «Shakespeare», «Shevchenko», рольові «Shopping», «Health», ігрові «Quizzes», «Guess the Person», «Tree of Wishes», дослідницько-пошукові «Our School», «Towns and Villages of Ukraine», культурологічні «Australia», «USA», екологічні «Ecology of Our Planet», «Save Our Earth», проекти самоосвіти і самовиховання «About Myself», «Features of Character», пізнавальні «Crosswords», «Mind Maps», практично зорієнтовані «Christmas», «Easter», літературно-творчі «Seasons», «If I Were...», складання і розв'язування учнями різних завдань та інші.

За кількістю учасників проекти є парні, групові та особистісні. За тривалістю виконання проекти є коротко строковими, які можуть розроблятися на декількох уроках за програмою одного предмета чи як міждисциплінарні, середньої тривалості (до кількох місяців) або довгостроковими (до року).

Під час роботи ставляться різні цілі, дуже часто діти самі їх формують для того, щоб робота була цікавішою і результативнішою. Серед поставлених цілей є й такі, як реалізація творчого потенціалу учня як суб'єкта самостійної навчальної діяльності; актуалізація особистісно значимих мотивів навчальної діяльності; інтеграція міжпредметних знань;

включення процесу освоєння мови, що вивчається, та культури в реальну інформаційно-освітню, проектно-дослідну й соціально-культурну діяльність; використання набутого у школі дослідницького матеріалу у груповій роботі; створення умов для формування навчальної компетенції учнів у вивченні мови і їх розвитку як мовної особистості; розвиток соціальної зрілості.

Основними методичними принципами, що мають концептуальне значення для проектно-методики, є принципи свідомості, наступності, активності, комунікативності, наочності, систематичності, самостійності. Вони тісно взаємозалежні й досить важливі та роблять навчання можливим для будь-якого віку.

Успіх будь-якого проекту завжди залежить від двох чинників: вчительської та учнівської мотивації та участі. Завдання вчителя - створити умови для розуміння учнями мети проекту, проводити професійну підтримку і контроль, не нав'язуючи і не вказуючи свій шлях вирішення, не руйнуючи ініціативу учнів. Вчитель повинен завжди провести коментар виконаної роботи, наголосивши на позитивних рисах, але й не забувши помилок. Дуже добре, якщо учні можуть самі проаналізувати виконані проекти своїх однокласників. Під час підготовки до оформлення робіт вчитель вказує на наявність помилок, а учні повинні їх самі виправити. Якщо є помилки в остаточному варіанті, то їх виправляють олівцем тому, що оцінювання грамотності можна зробити і в інших видах діяльності.

Переваги проектно-діяльності

- Дозволяє перевірити та закріпити на практиці теоретичні знання (практико-орієнтований метод пізнання).
- Забезпечує продуктивний зв'язок теорії та практики у процесі навчання.
- Життєвим результатом проекту є продукт, а умовами, інструментами його досягнення є компетенція учня (вчуся діючи).
- Учень набуває життєвий досвід.
- Формування вмінь та навичок, які в подальшому позитивно впливатимуть на його життєдіяльність.
- Інтегрований характер.

- Допомагають учням оволодівати основами наукового дослідження (визначати мету, ставити цілі, знаходити та аналізувати інформацію, оформляти результати творчої діяльності).
- Стимулює уяву та творчу активність учнів.
- Навчає навичок колективної та групової пошукової діяльності.
- Сприяє розвитку соціальної, інформаційної, полі культурної компетентності учнів.
- Проектна діяльність вирішує завдання особистісно зорієнтованого навчання:
- Індивідуалізація навчання.
- Актуалізація особистісних знань і вмінь, наявних у кожного школяра та формування нових.
- Диференціація вибору власного ритму діяльності та основних способів досягнення мети.
- Налагодження міжособистісних стосунків відповідно до індивідуальних потреб та можливостей.
- Розвиток критичною мислення та формування самооцінки.
- Формування системи самоаналізу та відкриття нових індивідуальних можливостей.
- Перебування у ситуації успіху - мотиваційного складника саморозвитку особистості.

Етапи роботи над проектом

Підготовчий (розробка проектного завдання)

- Визначення загальної проблеми, мети дослідження, тематики майбутніх проектів.
- Індивідуальні консультації з визначення проблеми та способу реалізації проекту.
- Розробки та створення плану роботи над проектом, затвердження графіку роботи.
- Обговорення можливих джерел інформації.
- Визначення перспективного результату діяльності - проектного продукту.
- Ознайомлення з умовами захисту та оцінки проектної роботи.

Пошуковий етап

- Аналіз джерел інформації з теми проекту.
- Обговорення можливих гіпотез.
- Відбір та систематизація матеріалів відповідно до теми проекту.
- Отримання необхідних консультацій.
- Складання проміжних звітів про хід та результати роботи.
- Корекція власної діяльності та пошук нової інформації.

Підсумковий етап

- Підбиття підсумків роботи.
- Визначення можливих форм підтвердження власної думки, гіпотези, рішення.
- Підготовка тез для усного захисту проектної роботи.
- Оформлення звітів за результатами проектної діяльності.

Захист проектів

Форми захисту: усні повідомлення, дебати, театралізовані виступи, мультимедійні презентації, газети, листівки. Визначаються часові норми захисту. Захист проходить на уроці або позакласному заході.

Презентація матеріалів дослідження перед широкою аудиторією є неодмінним складником проектної діяльності. Її можна провести перед учнівським колективом, громадськістю. Успішна презентація результатів дослідження може підштовхнути до подальшого розв'язання проблеми.

Оцінка проектної діяльності

- Значущість і актуальність висунутих проблем.
- Коректність використання методів дослідження та обробки отриманих результатів.
- Активність кожного учасника проекту.
- Інтегрований характер проекту.
- Реалістичність (здатність щось поліпшити, змінити, про щось довідатись).
- Доказовість прийнятих рішень, уміння аргументувати свої висновки.
- Естетика оформлення результатів.
- Уміння відповідати на запитання опонентів, лаконічність, доказовість відповідей.

Результативність

- Підвищення впевненості кожного учасника, його самореалізація і рефлексія. Зазначене стає можливим через проживання ситуації успіху, через усвідомлення своїх можливостей.
- Розвиває в учнів усвідомлення значимості колективної роботи для одержання результату. Сприяє розвитку комунікативності.
- Розвиває дослідницькі вміння (аналізувати проблемну ситуацію, виявляти проблему, добирати необхідну інформацію, будувати гіпотези).

Європейське Мовне Портфоліо

За словами О.Карп'юк, «в умовах об'єднаної Європи та процесів глобалізації світу Проект Європейського мовного портфоліо видається доволі обґрунтованим для подальшої навчальної та професійної перспективи наших українських учнів - майбутніх громадян Європи». Він слугує одним із інструментів іншомовного навчання учнів, який передбачає тісний зв'язок із його загальними компетенціями, сприяє виробленню ним індивідуальних навчальних стратегій, що, в свою чергу, допомагає розвивати навчальну автономію через планування і контроль свого власного мовного учіння. Європейське мовне портфоліо - це особистий документ учня, в якому він відображає свої персональні спостереження, плани, шляхи досягнення цілей, оцінки, докази успіхів. Воно дає можливість учню контролювати процес навчання і бути відповідальним за його результати. Портфоліо складається з трьох основних частин: Мовного Паспорта, Мовної Біографії та Мовного Досьє.

Мовний Паспорт - це своєрідне резюме, тобто інформація про учня, його володіння мовою, перелік підручників, за якими учень навчається, його участь у конкурсах і т.д. Мовна Біографія - це плани вивчення мови, досягнення у навчанні, результати конкурсів та олімпіад, графіки успішності і т.п. Мовне Досьє - це набір грамот та сертифікатів, роботи, виконані учнем у процесі вивчення іноземної мови як на уроках чи позакласних заходах, так і позашкільних, тобто при самотійному вдосконаленні мови. Саме у Досьє мої учні зберігають проектні роботи, які виготовлені протягом всього періоду навчання у школі, на паперових носіях чи записаних на компакт дисках, якщо це мультимедійна презентація.